

Rodi Dojl

Putovanje kroz noć

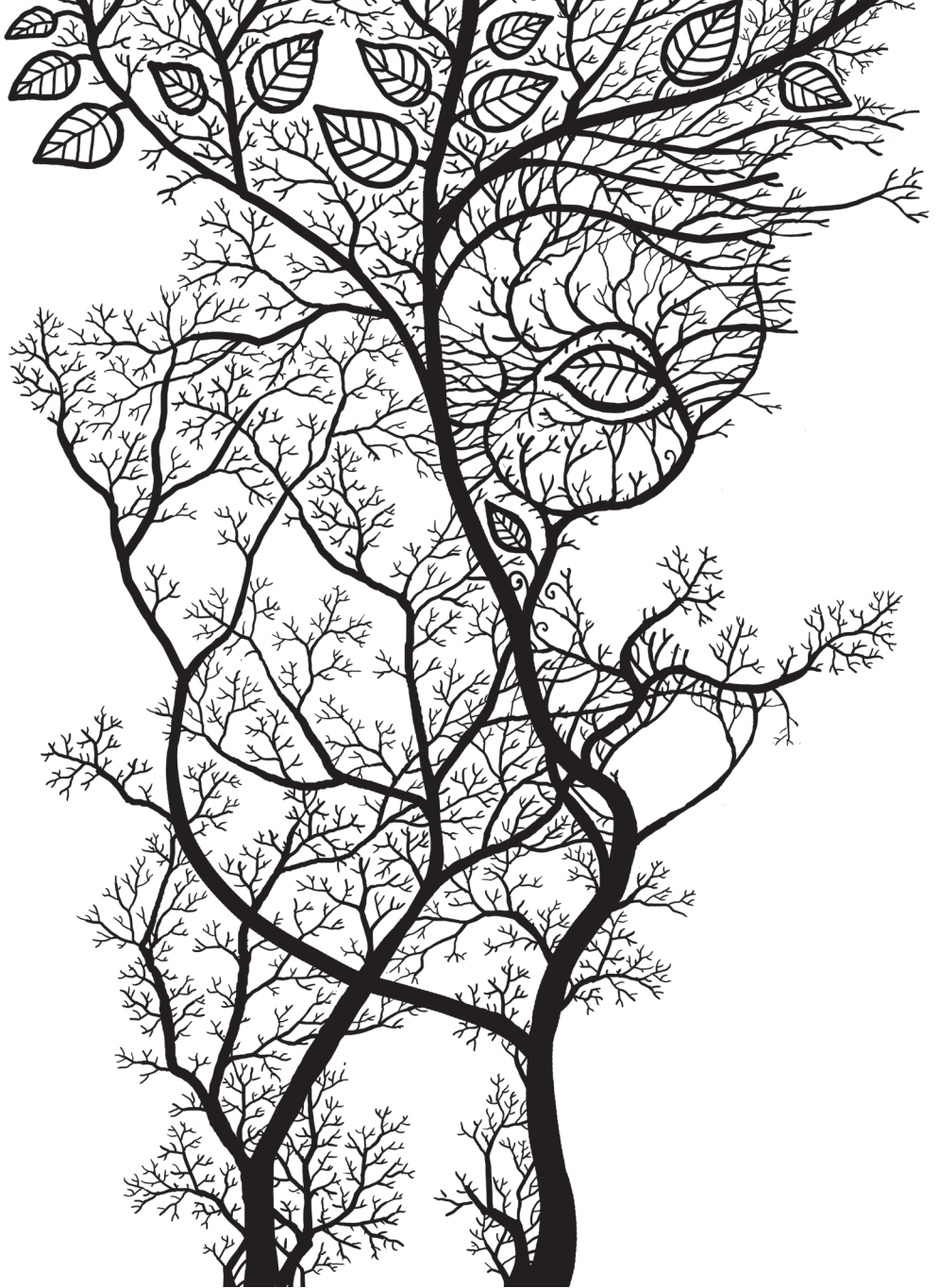
S engleskog preveo
Petar Kapuran

ODISEJA
Beograd, 2015.

Meri

Mrzela je bolnicu. Mrzela je da prolazi kroz nju. Mrzela je sve u vezi sa njom. Sve osim bake.

Mrzela je bolnicu, ali je volela svoju baku.

1

Meri O'Hara je išla ulicom prema kući u kojoj je živela sa roditeljima i braćom. Školski autobus ju je ostavio na uglu, u podnožju brda. Ulica je bila dugačka, prava i poprilično strma, a duž obe strane rasla su ogromna, stara stabla kestena. Padala je kiša, ali Meri nije mnogo kisnula pošto su je grane i lišće iznad nje štitali poput krova. Da li pada kiša i da li će pokisnuti, to su stvari koje brinu odrasle, ali ne i Meri, niti bilo koga mlađeg od dvadeset jedne godine. Meri je imala dvanaest godina. Imaće dvanaest još osam meseci. A onda će postati ono što je već odavno osećala da jeste – tinejdžerka.

Skoro svaki dan kući je stizala u isto vreme, obično sa Avom, svojom najboljom drugaricom. Ali danas je bilo drugačije, jer Ava nije bila s njom. Juče se preselila s porodicom u drugi deo Dablina. Susedi koji su danas pogledali kroz prozor videli su Meri samu. Pošto su to ljudi koji gledaju kroz prozor, znali su, naravno, celu priču. Videli su kamion za selidbe ispred Avine kuće. Videli su Meri i Avu kako se grle i videli su Avu kako seda u kola koja kreću za kamionom. Dok su se kola polako udaljavala ulicom, videli su Meri kako maše, a zatim utrčava u svoju kuću. Možda su čuli i kako se kapija s treskom zalupila. Možda su

čuli i bat Merinih koraka dok je trčala uz stepenice, kao i opruge u Merinom dušekuu kad se bacila na krevet. Verovatno je nisu čuli kako plače, a svakako nisu čuli tihu škripu kreveta kad je, nešto kasnije, Meri shvatila da joj nije samo srce skrhanu nego da joj i creva krče. Ustala je i sišla u kuhinju da jede, pa je jela sve dok joj se lice nije ukočilo.

Danas je Meri sama išla uzbrdo. Stigla je nadomak kuće, i trebalo je da prođe pored još samo nekoliko zgrada. Na jednom delu puta drveće je bilo razmaknuto pa su kapi kiše padale na nju. Ali ona ih nije primećivala, a ne bi joj ni smetale.

Neko joj je jednom rekao da ljudi koji ostanu bez noge i dalje osećaju tu nogu, dugo nakon što je izgube. Osete svrab i krenu da se počesu, a onda se sete da noge nema. To se i njoj sad dešavalo. Meri je osećala Avu pored sebe. Znala je da nije tu, ali bi ipak povremeno pogledala u stranu – a od toga joj je bilo samo gore.

Meri je znala: Ava je negde u Dablinu, udaljena tek sedam kilometara. Ali, svejedno: da je glumila u nekom filmu ili predstavi, i da je trebalo da plače, bilo bi dovoljno da samo pomisli na Avu i zaplakala bi vrlo lako. Bilo bi joj lako i da se razbesni i izgleda ljutito. Meri nije mogla da razume zašto se ljudi sele. To je glupo. I nije mogla da razume zašto su roditelji – Avini roditelji – rekli *ne* kada su ih dve drugarice – Meri i Ava – pitale da li bi bilo okej da se jedna od njih – Ava – ne odseli, nego da se umesto toga preseli kod druge – Meri.

„Nećete morati da je hranite ako bude živela s nama“, rekla je Meri Avinoj majci dan pre nego što su se preselili. „Ima da uštedite bogatstvo.“

„Ne dolazi u obzir.“

„Pogotovu što je recesija, i tako to.“

„Ne može.“

„A zašto ne može?“ – pitala je Ava.

„Zato što si ti naša ćerka, i mi te volimo.“

„Onda učinite plemenitu stvar i pustite je da ostane“, rekla je Meri. „Ako je, ono, baš, baš volite. To nije smešno.“

„Znam“, odvrtila je Avina majka. „To je tako slatko.“

Tipična glupost koju govore odrasli. Gledaju dve najbolje drugarice zagrljene, drugarice koje bi pre umrle nego pristale da ih razdvoje – i kažu da je to slatko.

„Vi verovatno mislite da su i rat, glad i tako to slatke, zar ne?“ – pitala je Meri.

„Sad si već malo nevaspitana, Meri“, rekla je Avina majka.

„Baš me briga“, odgovorila je Meri.

Stajala je kod Avinih ulaznih vrata. Zatim je pokušala da ih zalupi. Ali nije mogla. Debeo tepih u hodniku zadržao je vrata. Zbog toga se prodrala: „Tras!“

I otrčala je svojoj kući gde je lupanje vratima bilo jednostavnije.

„Lije kô iz kabla.“

Neko se upravo obratio Meri. Ali nikoga nije videla. Bila je sama na ulici, tik ispred svoje kuće.

Onda je ugledala tu ženu.

Sigurno je bila zaklonjena stablom, pomislila je Meri.

Žena je bila stara. U stvari, i nije. Meri je shvatila: delovala je staro jer je bila starinski odevena. Haljina joj je bila kao iz nekog starog filma, jednog od onih uz koje je Merina majka uvek plakala. Izgledala je kao žene koje muzu krave i vilama nabacuju seno. Čak je nosila i duboke čizme s debelim pertlama.

Mora da je neka ptica iznad njih naglo poletela pošto se lišće zatreslo i poprilično vode im se prosulo na glavu. Meri se nasmejala – ovog puta je osetila kapljice – ali žena kao da ih nije primetila. Nije nimalo pokisla. Međutim...

„Baš, vala, lije“, rekla je. „Jesi l’ dobila gomilu zadataka?“

„Kao i obično“, odvrátila je Meri.

„Nigde nije više kao i obično. Je l' tako?“

Meri se opet nasmejala. Žena je zvučala poput njene bake. Zbog toga se Meri ponovo rastužila i istovremeno naljutila. Zaplakaće – tako joj se barem činilo.

„Šta ti nije po volji?“ – pitala je žena.

„Moja baka nije dobro“, rekla je Meri.

„To znam“, rekla je žena.

„Pa što onda pitate?“ – rekla je Meri.

„Ala ti umeš da zineš!“

„Šta to znači?“

„Znači da si drska mlada dama“, objasnila je žena.

„To svi kažu“, rekla je Meri. „Da sam drska. Ali nisam. Samo sam iskrena.“

„Dobra si ti cura.“

Meri je ponovo pogledala ženu. Uopšte nije bila stara. Izgledala je čak mlađe od njene majke, mada sa odraslima nije lako utvrditi kojih su godina. Meri je bila ubeđena da je nikad ranije nije videla.

Ne pričaj s nepoznatima, proletelo joj je kroz glavu. To su joj uvek govorili.

„Ali to je glupo“, odvrátila je pre nekoliko godina.

„Zašto je glupo?“ – pitala je njena majka.

„Da li si ti poznavala tatu kada si ga upoznala?“ – pitala je Meri.

„Nisam.“

„Znači, bio ti je nepoznat.“

„Ali...“

„I pričala si s njim“, nastavila je Meri. „Pa, kapiram, kad niko ne bi pričao s nepoznatima, niko se ne bi upoznavao i venčavao, i ljudski rod bi, u fazonu, prestao da postoji.“

„Ali tvoj otac nije bio neki neznanac.“

„Jeste, bio je. Sigurno je bio.“

„Delovao mi je poznato“, rekla je njena mama. „Bio je fin.“

„Fin?“ – ponovila je Meri. „Baš se od tih finih momaka treba čuvati.“

Njena majka se nasmejala.

„Šta je tako smešno?“ – pitala je Meri.

„Ko ti je to rekao?“

„Baka.“

„Trebalo je da znam“, rekla je njena majka. „Pusti ti tvoju baku!“

„Ne pričaj s nepoznatima, pusti baku“, odvrtila je Meri. „Neće mi ostati niko s kim mogu da pričam.“

„Znaš ti šta hoću da kažem“, rekla je njena mama.

„U vezi s nepoznatima?“

„Da.“

„Ne brini“, rekla je Meri. „S nepoznatima neću razmeniti ni reč.“

Ali upravo je to sada radila.

„Otkud znate za moju baku?“ – upitala je ženu.

„Pa, eto tako, znam“, odgovorila je žena.

Koraknula je unazad i zatreperila, kao da je stala iza prozirne plastike.

„Takav je život“, rekla je osmehujući se, a njen lik je ponovo bio jasan i čvrst.

Meri se malo uplašila, a bilo joj je i hladno.

„Moram da idem“, rekla je.

„Dabome, vreme je. Samo izvoli“, rekla je žena.

Nije se sklonila sa puta. Činilo se da se uopšte ne pomera. Ipak, mora da se pomerila, jer više nije stajala ispred Meri.

Meri je brzo krenula ka baštenskoj kapiji. Utom je začula ženu iza sebe.

„Učini mi jednu uslugu, Meri.“

Meri se okrenula.

„Kaži svojoj babi da će sve proći kako valja“, rekla je žena, i dalje se smešeći.

„Otkud znate moje ime?“ – upitala je Meri.

„Što ne bih znala? Pola devojaka u Irskoj se zove Meri“, rekla je žena.

„Ne zove se“, odvrtila je Meri. „Ja sam jedina u našoj ulici.“

„U moje vreme su se vala zvale“, rekla je žena. „A sad tutanj. Vidimo se uskoro!“

Vidimo se uskoro? Meri je trebalo da se zabrine, čak i uplaši. I *bila* je zabrinuta, i pomalo uplašena. Ali ni blizu onoliko koliko bi se očekivalo. Ta žena se stvorila niotkuda. Znala je Merino ime i sve o njenoj baki – Meri je trebalo da bude prestravljena. Ali nije bila. Nešto u vezi sa tom ženom – način na koji je govorila, njeno lice, njen osmeh – delovalo je poznato. Meri je nije poznavala – ali i *jeste*.

Mada nije bila prestravljena, ipak je otrčala do kapije i pozvonila, umesto da izvadi ključ iz školske torbe. Okrenula se kad je zazvonila. Žene nije bilo.

Čula je kako se otvaraju vrata.

„Meri!“

Bila je to njena majka.

„Kako je bilo u školi?!“

„Glupo.“

Prošla je pored majke i uletela u hodnik.

„Što juriš?!“

„Umirem od gladi.“

2

Kad izgubite najbolju drugaricu srce vam je slomljeno, ali to ima i nekih dobrih strana. Meri su dosad obećali nove farmerke, dve nove majice, odlazak u bioskop i dva dana zaredom prženice za ručak.

Nije se osećao miris prženica kad je Merina majka otvorila vrata, što je bilo u redu, pošto je Meri trebalo da ih spremi. Odlučila je da će postati kuvarica.

„Savršena ideja!“ – ocenila je njena majka.

„Prekini tako da govoriš“, rekla je Meri.

„Kako da govorim?!“

„U fazonu s milion uzvičnika na kraju svake rečenice!“

„Oh, ne!“ – rekla je njena majka koja se zvala Skarlet. „Nije valjda?!“

„Jeste.“

„Stvarno?! Uvek?!“

„Da!“

„Izvinjavam se!“ – prošaputala je Skarlet.

„Čak i šapućeš sa uskliknicima“, prošaputala je Meri.

„Rekla si da bi želela da budeš kuvarica.“

„Tako je.“

„Svetski poznata kuvarica, mislim da si rekla.“

„Savršeno tačno.“

„I na šta ćeš se usredsrediti? Na *svetski* ili *poznata* ili *kuvarica*?!“

Meri je volela ovakva pitanja, pa se malo zamislila.

„Kuvarica“, rekla je nakon otprilike deset sekundi.

„Mislim da si u pravu!“ – rekla je Skarlet.

„Naravno da sam u pravu“, rekla je Meri. „Moraš prvo da postaneš kuvarica da bi mogla da postaneš poznata kuvarica.“

„Jasno!“

„Po istom principu bih, tipa, morala prvo da ubijem nekoga ako bih želela da postanem svetski poznat ubica“, rekla je Meri.

„Mada nemam na umu nikog posebno.“

Drskost je često znak inteligencije. Zbog toga je Skarlet obično volela kad je Meri drska. *Moja visprena ćerka me je opet prešla!* Ponekad joj je, doduše, to bilo samo zamorno, pa bi joj čak i Merino mrmljanje zvučalo drsko.

„Sad dosta, Meri!“ – rekla je Skarlet.

Meri je učitala. Jer koliko je drskost znak inteligencije, toliko je to i ćutanje.

Plan je bio da Meri svakog dana sprema drugo jelo i da to što sprema postepeno postaje sve komplikovanije. Napravile su spisak za deset dana. Skarlet je volela spisakove – a Meri je ćutala.

Zato se sada, pošto je upoznala onu ženu, Meri odmah uputila hodnikom u kuhinju.

„Deluješ malo veselije!“ – rekla je Skarlet.

Obično bi takav komentar iznervirao Meri: majka je očigledno htela da joj nametne da bude srećna. Ali, taman dok se spremala da kaže majci da, *ne, nije veselija*, shvatila je nešto: zaista je bila veselija.

Progutala je reči koje su joj bile navrh jezika i počela ispočetka.

„Izgleda da sam stvarno veselija“, odvrtila je.

„Sjajno!“ – rekla je Skarlet. „Znači, u školi je ipak bilo dobro!“

„Nije to“, rekla je Meri.

„Aha!“ – rekla je Skarlet. „Bilo ti je zabavno na povratku autobusom!“

„Ni to!“

„Kladim se onda da si gladna.“

„Nisam“, rekla je Meri. „U stvari, jesam. Umirem od gladi. Al' kapiram da nisam zbog toga vesela. Izgladneli ljudi i nisu baš nešto raspoloženi.“

„Pa, zašto onda?!“ – upitala je Skarlet.

Meri je već počela da razbija jaja o ivicu staklene posude.

„Upoznala sam novu komšinicu“, odgovorila je. „Fina je.“

„Koju novu komšinicu?!“ – pitala je Skarlet. „Zar su se već uselili u Avinu kuću?“

Sklonila se u stranu dok je Meri mutila jaja. Merina ruka je vitlala ukруг, a delići žumanca su udarali u zid poput žutih muva samoubica.

„Nisu“, rekla je Meri. „Avina kuća je izgleda još prazna. Ta žena verovatno stanuje negde drugo. Stara je.“

„Stara?“

„Mislim, ne baš stara“, rekla je Meri.

Završila je s mućenjem, a veći deo mase je, začudo, i dalje bio u posudi.

„Ono kao, govori kô starica“, rekla je. „Ali, u stvari je tu negde kô ti. Možda i mlađa.“

„Govori kô starica?!“

„Aha“, rekla je Meri. „Ono, u fazonu, starinski. Kao baka. I obučena je starinski. Sa sve haljinom i tako tim.“

„Ne bih rekla da sam je videla“, kazala je Skarlet.

Meri je dodala mleko i so u jaje. Spustila je prvu krišku hleba da se natopi.

„Kako se zove?“ – pitala je Skarlet.

„Pojma nemam“, rekla je Meri.

Stavila je tiganj na ringlu i uključila gas. Sviđalo joj se ono *vuš* koje se začuje kad se gas zapali i volela je plavu boju plamena. Bila je mnogo zanimljivija od crvene. Spustila je puter na tiganj i gledala kako se, crvrčeći, topi. Onda je spustila i prvu krišku hleba natopljenog jajima i mlekom.

„Pitaću je sledećeg puta“, rekla je. „Fina je. Kao i ova prženica.“

Prva kriška je bila za Skarlet.

„Hvala!“ – rekla je. „Stvarno je izvanredna!“

„Prvo pojedij“, odvrtila je Meri. „Onda hvali.“

„Evo jedem! Još je bolja nego što izgleda!“

Pojele su po tri parčeta.

„Spremna?!“ – pitala je Skarlet dok je stavljala tanjire i escajg u sudoperu. Pokušavala je da zvuči poletnije nego obično. Merina majka mrzela je predstojeći deo dana – to putovanje koje se tokom prethodnih pet nedelja uguralo u njihovu svakodnevnu rutinu – isto koliko ga je mrzela i Meri.

„Spremna“, rekla je Meri.

3

Meri nije podnosila bolnicu. Mrzela je miris tog mesta, i buku, i ljude u hodnicima koji su, grleći se, plakali i bolesnike u pidžamama koji su stajali ispred ulaza u zgradu, pušili i kašljali. To mesto ju je plašilo. Čak ju je i ime, Bolnica Svetog srca, pomalo plašilo. Sveto srce, tako su je zvali. *Ona je u Svetom srcu.* Meri je zamišljala ogromno krvavo srce sa gnjecavim vratima, kroz koja moraš da se provlačiš, i s plafonom sa koga kaplje krv. Znala je da je to blesavo. Bolnica je, u stvari, bila siva zgrada sa čijih plafona nije kapala krv, mada se u jednom hodniku voda jeste slivala niza zid. Svuda su, međutim, na svim zidovima i vratima bila istaknuta razna upozorenja – svinjski grip, H1N1, zimsko povraćanje i kašalj – i uputstva o sanitetskim sredstvima, pranju ruku, plaćanju računa. Mrzela je bolnicu, ne zato što se plašila da će zakačiti svinjski grip ili početi da povraća prvog dana zime, nego zbog atmosfere tog mesta, zbog tih silnih bolesti i upozorenja. Meri je volela svoju baku, ali nije volela da joj ide u posetu – i zbog toga je grizla savest.

Merina baka je bila vrlo bolesna, ali i vrlo vesela. Njen osmeh postao je još širi i topliji kad je ugledala Meri.

„Dođi ovamo, pored mene“, rekla je.

„Važi“, spremno je prihvatila Meri.

Izula je čizme, popela se na krevet i legla pored bake.

„O, bako“, rekla je Meri. „Kako su ti veliki zubi!“

Bila je to njihova šala iz vremena kad je Meri imala samo pet godina, a baka joj prvi put pročitala *Crvenkapu*. (Doduše, Merina bake jeste imala poprilično velike zube.)

Baka se ponovo osmehnula.

„Da mogu lakše da te pojedem, draga“, rekla je.

„Počni od mojih stopala“, rekla je Meri.

„Predaleko su“, rekla je baka. „Prebrzo rasteš.“

„Znam“, rekla je Meri. „Odlično mi ide, rastem kô luda.“

„Biće visoka kao ti, mama!“ – primetila je Skarlet.

„Kao što smo sve“, odvrtila je Merina baka – Skarletina majka. „Mi smo visoke cure.“

„Kako si danas?“ – pitala je Meri.

„Pa sad“, rekla je baka, „bila sam, bogme, i bolje. Prošli su dani kad sam ja rasla. Ali, gura se; krevet je izuzetno udoban. Dabome. A šta si ti radila danas u školi?“

„Ništa.“

„Ništa?“ – ponovila je baka. „To je bio i moj omiljeni predmet. Uvek sam bila dobra u nerađenju ničega. Najbolja u razredu, svakog svakcijatog puta.“

Onda je zaspala. I to je bilo zastrašujuće, kako bi brzo i lako pala – *bukvalno upala* – u san. Svaki put je bilo tako iznenađeno, kao da su je isključili, bez zevanja i osmeha, samo bi odjednom zaspala.

Meri ju je poljubila u čelo. Zatim je sišla s kreveta. I Skarlet joj je poljubila čelo. Bakine oči su se otvorile.

„Plašim se, Skarlet“, rekla je veoma tiho.

„To je normalno“, odvrtila je Skarlet.

„Plašim se da nikad više neću otvoriti oči.“

„Znam“, rekla je Skarlet. „Ali evo, sad si ih otvorila.“

„Tačno“, rekla je njena majka. „Još nisam mrtva.“

„Ne“, potvrdila je Skarlet i osmehnula se. „Nisi.“

„Da vidimo“, rekla je baka.

Pa je zatvorila oči.

I otvorila ih.

„Samo proveravam.“

Opet ih je zatvorila.

„Ajdete vi“, rekla je. „Dobro sam. Previše sam živahna da bih danas umrla.“

Oči su joj ostale zatvorene. Gledali su je kako diše s malim osmehom na starom licu. Zaspala je.

Otišle su.

„Šta zapravo nije u redu s bakom?“ – pitala je Meri u kolima na putu kući.

„Ništa konkretno“, odgovorila joj je majka. „Znaš, vrlo je stara. Niko ne živi doveka.“

„Zašto?“

Majka je pogledala Meri.

„Jednostavno ne živimo“, rekla je. „Smrtni smo. Ti znaš šta to znači.“

„Znam“, rekla je Meri. „Ali to baš i nije fer.“

„U pravu si“, složila se njena majka. „Zaista nije fer. Naročito ako je reč o nekome koga voliš.“

Zaplakale su. A malo su se i smejale zato što su plakale.

„O, bože“, rekla je Merina majka. „Jedva vidim put pred sobom.“

„Šta se desilo s tvojim *uzvičnicima*?“ – pitala je Meri.

„Šta?“

„Sa znakom uzvika na kraju svake rečenice?“ – rekla je Meri.

„A, to“, odvrtila je majka. „Izgleda da se izgube kad god odem u bolnicu.“

Kad su stige kući, Merina braća su se već vratila iz škole.

„Zdravo, momci!!“

„Evo ih opet“, rekla je Meri.

„Momaka?!“

„Ne, nego uzvičnika.“

„O, bože!“

Momci su se vratili, ali Meri to nije mnogo značilo. Njena braća su bila starija od nje. Sa četrnaest i šesnaest godina bili su dosadni i čudni. Nekada su bili Dominik i Kevin, a sada su više voleli da ih zovu Domo i Kiler.

Imali su duboke glasove od kojih su se tresle šoljice u kuhinji, a njihova soba i veći deo kuće mirisali su na dezodorans koji se zvao Links i od koga bi Meri zasuzile oči kad god bi prošla kroz njegov oblak. Često su se smejali, a nikad nisu objašnjavali zašto.

Sat vremena kasnije Meri je večerala sa Domom i Kilerom, majkom i ocem, koji se zvao Padi.

Momci su se smejali i podgurkivali laktovima.

„Šta je tako smešno?“ – pitao je Padi.

„Ništa“, odgovorio je Domo.

„Hoće li biti sladoleda?“ – pitao je Kiler.

„Radni je dan!“ – rekla je Skarlet. „Šta je smešno?“

„Ništa.“

„Smeju se ničemu“, rekao je Padi. „Baš bih voleo da ih vidim kad se budu smejali nečemu.“

Ovoga puta se nisu nasmejali.

„Predajem se“, rekao je Padi.

Nasmejali su se.

„Kako ti je majka?“ – upitao je Padi Skarlet.

„Dobro je“, odvrtila je. „Nije dobro. Nema promena. Gospo-
de, grozno mi je i da pričam o tome.“

Momci se nisu smejali. Voleli su baku. Odmalena ih je zvala *moji ludaci*. Uvek ih je pažljivo slušala, svaku njihovu kukumavku i žalbu, i uvek odgovarala na isti način: „Skroz ste u pravu.“ I pozdravljala ih je uvek na isti način, još od kad je Domo imao pet, a Kiler tri godine: „Momci, jeste l’ našli devojke?“

U bolnici su bili samo jednom i sve vreme posete pokazivali baki kako da koristi njihove ajpodove. Morali su da joj pokažu i kako da stavi slušalice. Pokušavala je da sedi sasvim uspravno. Ajpod je držala obema rukama.

„Dajte da čujem ove tipove“, prodrala se pa je pročitala ime. „Kings ov lion.¹“

Poslušala je tridesetak sekundi jedne pesme.

„Nije loše“, prodrala se. „Ali nisu ni prineti Elvisu.“

„Voliš Elvisa, bako?“ – pitao je Domo.

„Šta?!“

„Voliš Elvisa?“

„Obožavam!“ – prodrala se.

„Jesi li ga ikad gledala uživo?“ – pitao je Kiler.

„Nisam“, prodrala se. „Nikad nije došao u našu parohiju. Ali, bogme, momci, upoznaću ga uskoro.“

Smejali su se jer je ona htela da se smeju, iako je pričala o sopstvenoj smrti. To nije bilo ništa novo. Uvek ih je zasmejala. Kao i Meri, i oni su mrzeli bolnicu, a mrzeli su i činjenicu da skoro nikad ne idu tamo da obiđu baku. Odbijali su da idu zbog mržnje prema bolnici. Osećali su se kao kukavice, mada nikad nisu o tome govorili. Baka im je nedostajala, a žalili su svoju majku i sebe. Nisu, međutim, znali šta bi rekli baki, a za grljenje su bili prestari. Bili su prestari za sve.

Ostali su ipak posle večere dole sa Meri i roditeljima, i svi su zajedno gledali *Irska ima talente*.

¹ Kings of Leon, popularni američki rok bend (prim. prev.).

„Pa“, rekao je Padi tokom reklama. „Mogu jedino da kažem da Irska nema apsolutno nikakvih talenata.“

Momci se nisu smejali.

„Meni se dopada!“ – rekla je Skarlet.

Momci su se nasmejali.

„Onaj tip sa pevajućom četkicom za zube bio je prilično smešan!“

Momci su se nasmejali.

„Ali, jesi li mu videla zube?“ – pitao je Padi. „Skroz kvarni.“

Momci se nisu smejali.

„Zašto to nije smešno?“ – upitao je Padi.

Momci su slegnuli ramenima.

„Tako“, rekao je Kiler.

„Tako šta?“

Kiler je slegnuo ramenima.

Odgledali su ostatak emisije, još tri nastupa: ženu koja je žonglirala s tri noža i povukla se ranije, cvileći i držeći se za rame, dečaka koji se vrteo na glavi dok mu nije pozlilo i časnu sestru sa bejzbol kačketom koja je pevala *Don't Stop Believing*² na irskom.

Kad se završila emisija, Padi se protegnuo. Zevnuo je.

„Vreme je za krevet“, objavio je. „Šta je tu smešno?“

„Ništa.“

„Prerano je za krevet“, rekao je Kiler.

„Nikad nije prerano za krevet“, rekao je njihov otac.

„To je stvarno tužno“, rekao je Domo.

„S tim se slažem“, rekao je Padi.

Ustao je i predao daljinski Domu.

„Potrudite se samo da ne gledate ništa edukativno“, rekao je.

Nisu se nasmejali.

² Hit američkog rok benda Journey iz osamdesetih, koji je kasnije postao popularan i u Velikoj Britaniji (prim. prev.).

„Momci, baš lepo od vas šta ste gledali televiziju s nama!“ – rekla je Skarlet.

„Okej.“

„Ugasite televizor za pola sata, važi?“

„Sat.“

„Četrdeset pet minuta.“

„Laku noć!“ – rekla je Skarlet. „Volim vas obojicu!“

Domo je promrmljao nešto što je zvučalo kao „lim i ja tebe“, a Kiler nije ništa rekao.

Meri nije rekla „laku noć“ braći. Nije znala kako. Nije ih poznavala. Ranije jeste, ali više nije. Pretvorili su se u vanzemaljce. To ju je ponekad brinulo – čak često. Brinula se da se i ona ne pretvori u vanzemaljca. Domo je bio samo dve godine stariji od Meri, što znači da ima još samo dve godine normalnog života, pre nego što počne da mumla i smeje se ničemu. Osim ako se te čudne stvari nisu dešavale samo dečacima. Znala je sve o svom telu i onome što će uskoro početi da se dešava, ali to je nije brinulo – uopšte. Promene koje su bile na pomolu čak su je i uzbuđivale. Ne, nisu promene na telu plašile i brinule Meri, nego one druge, čudnije, koje su pretvorile njenu braću u strance. Nije htela da bude kao oni. Mislila je da su verovatno usamljeni.

Ali, i ona je bila usamljena.

Presvukla se u odeću u kojoj je volela da spava – duks s kapuljačom i donji deo pidžame. Zatim je otišla u kupatilo i oprala zube. Ostao joj je još jedan mlečni zub, jedino njoj u celom odeljenju. Bio je pozadi i klatio se, pa ga je malo gurkala jezikom. Zubar joj je rekao da to radi svakog jutra i večeri.

„Izlazi ili ću te ubiti“, obratila se svojim ustima u ogledalu.

Pretnja zubu bila je njena ideja, ne zubareva. Odustala je i otišla do sobe svojih roditelja. Provirila je i videla ih kao sede u krevetu i čitaju.

„Jeste li oprali zube?“ – pitala je.

„Ja jesam!“

„I ja.“

To je bio stari ritual koji su ponavljali svake večeri – *svake*. Meri bi postavljala glupa pitanja koja postavljaju odrasli, a roditelji bi odgovarali kao deca. Radili su to već godinama, još od večeri kad je Meri pročitala svom ocu priču pred spavanje, pa su smejali jer je to delovalo skroz blesavo. To su ponovili i sledeće večeri i one naredne, sve dok njeni roditelji, zabave radi, nisu počeli da se pretvaraju da idu na spavanje, čak i kada nisu stvarno išli.

„Oboje ste, znači, oprali?“

„Jesmo!“

„Pomiriši mi dah ako hoćeš.“

„Neka hvala“, rekla je Meri. „Laku noć.“

Poljubila ih je oboje u čelo.

„Gasite svetla za nekoliko minuta, važi?“

„Uf!“

„Važi.“

Dok je izlazila u hodnik, odjednom je nešto shvatila: uskoro će prestati da radi to što je upravo uradila. Jednostavno je znala, jednog dana više neće želeti to da radi. I to ju je rastužilo.

Legla je u krevet i osetila se usamljenom. Pomislila je da bi mogla da se vrati kod roditelja, ali je ostala tu gde je. Čitala je malo knjigu *Sumrak*. Bila je, međutim, umorna i čak ni radnja knjige – najbolje koju je ikad pročitala, film snimljen po njoj gledala je sedam puta – nije mogla da je održi budnom. Ugasila je svetlo pored kreveta, spustila glavu na jastuk i zaspala skoro istog trenutka.

Meri nikad nije navlačila zavese. Sviđala su joj se svetla koja su tokom noći ulazila kroz prozor, pogotovu senke zanjih-

nih listova i svetla automobila koja su proletala po tavanici. Često bi zaspala brojeći automobile. Zato je ostavljala rastvorene zavese. Večeras se to posebno isplatilo: na simsu je sedela žena koju je Meri upoznala u podne.

4

„Kako se zovete?“ – pitala je Meri.

„Tenzi“, rekla je žena.

Bilo je to dan nakon prvog susreta; žena se opet odjedanput stvorila niotkuda. Išla je pored Meri u istoj haljini i istim dubokim čizmama kao juče. Čizme su bile blatnjave, ali je blato delovalo čisto i sjajno kao da su čizme bile obojene tako da izgledaju blatnjavo. Sad kad je bila tu, Meri se iznenada setila da su se upoznale dan ranije. Potpuno je zaboravila na to.

„Tenzi?“ – ponovila je Meri. „Je l' to, ono kao, nadimak?“

„Jeste“, rekla je žena.

„Od kog imena?“ – pitala je Meri.

„Od Anastazija.“

Meri se zaustavila i pogledala u ženu – Anastaziju. I ime je zvučalo staromodno, kao i sve drugo u vezi sa njom. Žena se osmehivala. Bilo je hladno, ali ona nije nosila jaknu, čak ni džemper.

„Čula sam već to ime“, rekla je Meri.

„Dabome, to je obično ime“, rekla je žena.

„Pa, možda i jeste“, rekla je Meri. „Jeste li se vi uselili u Avinu kuću?“

„Nisam“, odvrátila je žena. „A ko je ta Ava, kad je kod kuće?“
„Moja drugarica“, rekla je Meri. „I nije više kod kuće. Odse-
lila se.“

„O, bože.“

„Baš bezveze“, rekla je Meri.

„Skroz si u pravu, devojko.“

„A u kojoj kući vi živite?“

„Ni u jednoj“, rekla je Tenzi.

„Molim?“

„Ne živim ni u jednoj kući.“

Meri se ponovo unervozila. Da li je ova žena luda? Ili čak opasna? Ali čim je pogledala ženino lice, smirila se. Na njemu nije bilo ničega ludog ili opasnog. Žena se osmehivala, a pored jednog njenog oka bila je malecka bora koja je ličila na dodatni osmeh.

„Razumem“, rekla je Meri. „Vi živite tamo, u onim stanovima.“

Pokazala je prstom prema sivo-crvenom bloku zgrada na kraju ulice.

„Ne, ne živim“, rekla je Tenzi. „Šta je to stan?“

Stavila je dlanove na vrh baštenskog zida, podigla se uvis i sela na zid. Uradila je to brzo i s lakoćom: nije zastenjala niti se zadihala. Sedela je na zidu kao da je to potpuno normalno za odraslu osobu.

„Ajde sad i ti“, rekla je obraćajući se Meri, i potapšala mesto kraj sebe.

Meri je skinula školsku torbu s ramena i skočila na zid. Bila je vešta u penjanju, mada to više nije radila. Dosta je prošlo od kad se poslednji put popela na zid. Nije mogla ni da se seti kad je to bilo.

Sela je pored žene.

„Kako više volite?“ – pitala ju je.

„Molim?“

„Tenzi ili Anastazija?“

„Oh“, rekla je žena. „Oduvek sam bila Tenzi. Niko me nikad nije zvao Anastazija.“

Govorila je na način na koji je ponekad govorila Merina baka, kao da se priseća nečeg, kao da gleda u nešto što se dogodilo nekada davno ili negde daleko.

„Valjda zato što je predugačko“, nastavila je Tenzi. „Jes', vala; ja bih već otišla dok oni izgovore celo ime. Ana-sta-ziiii-jaaaa. Biciklom bih stigla na pola puta do Gorija.“

Osmehnula se Meri.

„Zar nije prijatno?“

„Jeste“, rekla je Meri.

„Videćeš danas babu, zar ne?“ – pitala je žena.

„Da“, odvrtila je Meri. „Mislim da hoću.“

„Jesi li joj juče prenela poruku?“

„Koju poruku?“

„Rekla sam ti da joj kažeš da će sve proći kako valja.“

„Zaboravila sam“, rekla je Meri.

Žena je delovala iznervirano, ali samo pola sekunde. Bilo je čudno: kad joj se lice vratilo u normalu, izraz iznerviranosti ostao je iza novog izraza, kao da su dve maske, srećna i tužna, spojene u jednu. Zatim je iznervirani – tužni – izraz nestao; ponovo se osmehivala. Bora kod oka se produbila i postala deo osmeha.

„Pa ništa, setićeš se danas“, rekla je.

„Aha“, rekla je Meri.

„Kaži babi da joj je to Tenzi poručila.“

„Da li vas baka poznaje?“

„Poznaje“, rekla je žena. „*Poznavala me je*. Nego, sigurno si opet dobila domaći, zar ne?“

„Da“, uzdahnula je Meri.

„Siroto dete“, rekla je žena. „Idi onda bolje kući da ga uradiš i ratosiljaš se bede.“

„Okej“, složila se Meri.

„Sutra u isto vreme?“ – pitala je žena. „Hoće li te put opet naneti ovuda?“

Meri se nasmejala. Mnogo joj se dopadao način na koji je žena govorila. Zaboravila je da je pre samo minut bila iznervirana. A zaboravila je i da ona i dalje ne zna gde žena živi.

Skočila je sa zida i pokupila svoju torbu.

„Naneće me put“, rekla je dok je odlazila, podražavajući ženin govor.

Osvrnula se da vidi da li je žena to primetila i da li na to reaguje. Ali žena više nije bila na zidu.

Ili, jeste bila. Delovala je poput slike na televizijskom ekranu kad sunce udari u njega. Ženina haljina, i čitava žena, izbledele su, postale bezbojne. A onda, za tren oka, kao da je neko navukao zavesu ili kao da je sunce zašlo iza oblaka, žena i njene boje su opet bile izoštrene; definitivno je bila tu.

Meri je podigla pogled: sunce zaista *jeste* zašlo iza oblaka.

„Ostajte mi zdravo“, rekla je Meri.

„Uzdravlje!“ – odvratila je žena.

Meri je produžila put, a onda se ponovo okrenula.

„Tu sam, ne brini“, rekla je žena. „Je l' danas za večeru imate ono tanko i dugačko?“

Meri je razmišljala neko vreme.

„A, špagete“, odvratila je najzad. Setila se: danas je trebalo da kuva špagete, drugog dana svoje obuke za kuvaricu.

„Tako se to zove?“ – pitala je žena.

Meri se nasmejala.

„Tako se zove“, potvrdila je.

„Čudnovato izgleda“, rekla je žena.

„Divno je.“

„Kako bilo da bilo, vidimo se sutra“, rekla je žena.

„Vidimo se sutra, kako bilo da bilo“, rekla je Meri.

Ostatak puta do kuće prešla je ne osvrćući se. Izvadila je ključ iz torbe i otvorila vrata.

„Meri?!“

„Ćao.“

„Kako je bilo u školi?“

„Bezveze.“

Špagete bolonjeze je bilo lako pripremiti. Majka je pokazala Meri jedan trik. Upecala je viljuškom jednu špagetu iz ključale vode.

„Sad gledaj!“

Skinula je špagetu sa viljuške i držala je jedan trenutak, pa ju je bacila na zid. Špageta je ostala na zidu, zalepljena.

„Gotove su!“ – rekla je Skarlet.

Meri se nasmejala.

„Kako znaš?“

„Samo je baci na zid!“ – rekla je Skarlet. „Ako se zalepi, gotove su! Ako ne, kuvala si ih ili previše ili premalo!“

Bolonjeze sos je bio iz tegle.

„Zar ne bi trebalo da ga, ono kao, same napravimo?“ – pitala je Meri.

„Pa, da!“ – rekla je Skarlet. „Striktno govoreći, da! Ali nije baš jednostavno ni izručiti sos iz tegle! I to je veština kojom moraš da ovladaš! O, svaka čast, Meri!“

Meri je upravo sipala sos u šerpu, ne prosuivši ništa.

„Nikakav problem“, rekla je.

Počela je da meša sos sa špagetama. Špagete su bile teške, kao da su se opirale.

„Čudnovata stvar“, promrmljala je.

Skarlet se nasmejala.

„Opet bakin govor!“ – rekla je.

„Kako li je znala da će biti špagete?“ – upitala se Meri naglas.

„Ko?!“ – rekla je Skarlet. „Baka?!“

„Ne“, odvrtila je Meri. „Ona žena. Tenzi.“

I dalje se borila sa špagetama nastojeći da sav sos lepo izmeša. Stoga nije primetila da je kuhinja odjednom utihnula. Tek kad je prestala da meša – zglib ju je zboleo – shvatila je to.

„Nešto nije u redu?“

Merina majka je bila bleđa. Usta su joj bila malkice otvorena.

„Tenzi?“ – ponovila je.

„Da“, rekla je Meri. „Zašto?“

„Ko je ona?“

„Pa ta nova žena“, objasnila je Meri. „Rekla sam ti, tipa, još juče za nju. Mislim da jesam.“

„Jesi“, kazala je Skarlet. „Rekla si. Videla si je ponovo danas, je li?“

„Aha“, rekla je Meri. „Fina je. Duhovita.“

„Sve okej“, rekla je Skarlet. „Ali to ime.“

„Šta je s njim?“

„Ne sreće se često u današnje vreme.“

Meri je gledala u majku. Čekala je da ponovo progovori.

„Tvoja prababa“, rekla je Skarlet. „Bakina mama. Ona se zvala Tenzi.“

Tenzi

Jutarnji posao je bio skoro završen, sve te obaveze kojih je na farmi bilo mnogo. Tenzi je bilo jasno da taj naziv – jutarnji posao – u suštini ništa ne znači. Trebalo je već početi sa spremanjem večere koja će dočekati Džima i ostale muškarce kad se vrate iz polja, a potom su sledili poslovi koje je trebalo obaviti tokom popodneva i večeri, sve do samog odlaska u krevet. Bio je to dug dan, čitav ispunjen poslom.

Ona je to, međutim, volela. Po ovakvom danu, Tenzi je volela sve poslove. Bilo je rano proleće i blato je i dalje bilo tvrdo. Prijalo joj je da hoda po njemu i da kroz čizme oseti brazde. Upravo je završila sa skupljanjem jaja ispod kokošaka. Skupila je punu korpu koju će sutra ujutru odneti u Eniskorti, kada i Džim bude nosio mleko u mlekaru. Voziće se s njim na taljigama koje vuče magarac. To je bio povod za radovanje: trgovina, malo ćaskanja ovde-onde. Kupiće sebi kesicu svilenih bombona. Džimova majka će za to vreme pričuvati Emer i maloga, Džejmsa Bebu.

Sad je Emer trčala ispred nje, držeći obema rukama jedno jaje. Upravo je preležala grip. Provela je u krevetu više od dve nedelje, a oni su nekoliko dana i noći strepeli zbog njene visoke

temperature. Ali sad se lepo oporavila; više nije bilo nikakvih razloga za brigu. Jurila je ka kući da što pre pokaže jaje babi.

„Ae!“

Već je počela da viče, najavljujući svoj dolazak. Tenzi je videla izmaglcu Emerinog daha kako, poput malog oblaka, lebdi ispred nje. Premda se dah maglio, nije bilo hladno. Bio je to jedan od onih dana punih obećanja. Nebo je bilo posebno plavo. Čula je jagnjiće, koji su bili čak dole, u polju, kao da su kraj nje. Zima se završila. Biće još dan kad budu uvodili krave na večernju mužu. Emer je bila u kaputu, ali uskoro će ga okačiti na čiviluk gde će ostati do drugog dela godine.

Sledeće nedelje Emer će napuniti tri godine. To pada u uto-rak. Tenzi će sutra, kad bude išla u kupovinu, nabaviti sastojke za tortu. A Emer bi već mogla da joj pomogne da je naprave. To će biti divno, prvi put će zajedno kuvati.

Sve je bilo divno po ovakvom danu.

Sad će spremi večeru. Džimova majka je verovatno već stavila krompire da se kuvaju. Trebalo je nahraniti osmoro usta. Mleko će opet bućkati posle večere, pošto pospreme kuhinju. Sutra će odneti puter u mlekaru, a narednih dana neko u Eni-skortiju ili čak u Dablinu mazaće ga na tost ili krompir. Bućkanje je težak, starinski posao, ali je njegov proizvod nagrada. Puter, najbolja stvar na svetu. Džim je izrezbario krasno slovo *T* na svakoj bućkalici, tako da je njen znak – *T* od Tenzi – bio utisnut na svakom kilogramu putera koji napravi. Sjajna stvar! Osećala se poput spisateljice sa svojim imenom na koricama knjige. Te posude Džim joj je poklonio za Božić. Pocrveneo je, i kezio se poput lepog, velikog deteta.

Volela je tog čoveka, svog muža. I on je voleo nju. Videla je to svaki put kad bi je pogledao. Svaki put kada bi ga uhvatila da je gleda. Njen muž. I dalje se nije potpuno navikla na to – iako

će u aprilu biti četiri godine kako su se venčali, a imali su već i dvoje dece, Emer i Džejmsa Bebu. Jedanaesti april 1924. godine. Tada je prestala da bude Tenzi Volas i postala Anastazija Meri Steford. Anastazija samo tog svečanog dana, a Tenzi Steford svakog nakon toga.

Pre nego što je ušla u kuću otišla je da nahrani hrtove. Otvorila je kapiju njihovog boksa. Emer je s jajetom otrčala u kuću. Ona nije volela te pse.

„Mnogo koski“, govorila je.

Bila je u pravu. Ti lovački psi bili su mršava stvorenja, previše koščati za maženje. Emer je volela starog ovčarskog psa, Parnela. On je čitavog dana ležao pokraj vatre, sad već previše gluv da bi čuo ovce ili brinuo o tome kuda su se uputile. Ali Tenzi je volela hrtove. Trljali su svoje špicaste njuške o njene ruke. Znali su da je došla da ih nahrani pa su je sve sedmoro pratili u stopu.

„Dabome, lepo je kad te vole“, rekla im je.

Sutra neće dobiti hranu jer ih Džim vodi u Eniskorti na trke i treba da budu gladni da bi jurili zeca. U boksu je zemlja bila meka. Proverila je još jednom ali sve je bilo u redu: nije propustila da navuče rezu za sobom. Ovaj deo dvorišta obasjavalo je jutarnje sunce: blato se nije skorilo. Moraće da opere čizme. Ali i to je bilo u redu. Bio je to jedan od onih dana kad je sve u redu: neće je boleti kada se bude saginjala da ih skine. Koliko god bude posla osećaće se mladom. Tenzi Steford je imala dvadeset pet godina, a po danu poput ovog mogla je da doda reč *samo*: bilo joj je *samo* dvadeset pet godina.

Psi su bili nahranjeni i zadovoljni. Tenzi je navukla rezu i krenula ka kući. Sad je već i sama ogladnela. Novi slamnati krov će biti stavljen u septembru. Odluka je doneta, novac skupljen. Stari krov je bio na kući još od vremena kada je Džimova majka bila dete, pre nego što je zavladala glad. U tom krovu

je bilo miševa koji nikad nisu ugledali svetlost dana. Jedan joj je pao u krilo dok je uveče sedela pokraj vatre nastojeći da pro-nađe rupe na čarapi koju je krpila. Majušan, ali bez obzira, do-bro ju je prepao. Vrisak joj je izleteo pre nego što je uspela da ga savlada. Prenula je Emer iz sna, čak je i beba poskočila, još ne-rođena, dok je dremala u njenom stomaku. Osetila se kao idi-ot, pogotovo kad je videla veličinu jadnog stvorenja koje je palo odozgo, iz svog doma. Ali Tenzi je odrasla u kućama sa škri-ljčanim krovom. Njen tata je bio policajac: živela je u kasarna-ma u koje je bio poslat. Sve dok nije dobila posao u prodavni-ci tekstila u Goriju. Tad joj je bilo sedamnaest godina. Preselila se u sobu iznad radnje, koju je delila sa još jednom devojkom, Ajlin. Onda je upoznala Džima: okliznula se na led ispred cr-kve, a on se pojavio prekasno da je uhvati, ali taman na vreme da je podigne.

„Jesi li namerno bio prespor?“ – upitala ga je kasnije, kad su postali par i kad su svi već znali da će se venčati.

„Jesam“, rekao je. „Baš si lepo padala, kô u nekoj predstavi.“

„I dobro je ispalo“, zaključila je. „Da nisam pala, ne bi pitao da li sam dobro i ja ti ne bih rekla da jesam, a tako je sve počelo.“

„Znači, vredelo je modrica, a?“

„Jašta. Premda nisam ni proverila da li ih je bilo.“

Takvi su bili. Prisni jedno s drugim od početka, najbolji pri-jatelji i pre nego što su znali jedno drugom ime. Tenzi je pože-lela da se zahvali ledu, onom koji se odavno istopio.

Zastala je na vratima. Uvek je to radila pre nego što bi ušla. Bez zastajanja bilo bi joj kao da ulazi u mrak. Skinula je blat-njave čizme dok je čekala da se oči naviknu. Iznenada je osetila hladnoću, prešla joj je preko lica poput hladnih, vlažnih prsti-ju. Zato je požurila u kuhinju. Kuhinju su ispunjavali mirisi sla-nine i kupusa, i plač deteta koje je upravo ispuštilo jaje.

Podigla je Emer.

„Šta je bilo?“

„Ae!“

„Ispustila si ga?“

„Aha.“

„Ma, neka.“

„Mrtvo je.“

„Nije mrtvo, ljubavi. Samo je razbijeno.“

„Ubila sam ga.“

„Nisi.“

„Jesam.“

„Ne, nisi“, rekla je Tenzi. „Nema života u jajetu koje nije ispod kokoške. Pogledaj, imamo ih punu korpu. Hoćeš još jedno?“

„Neću“, odvrtila je Emer.

„Kako ti drago.“

Emer se smirila. Tenzi je to mogla da oseti po njenom telu. Napetosti je nestalo, šok je postajao uspomena. Tenzi je pogledala ka Džimovoj majci i videla da joj još nije potrebna pomoć. Mogla je da sedne pored vatre sa Emer u krilu. Beba Džejms je i dalje spavao, ušuškan u krevetu.

S Emer u rukama, Tenzi je otišla do velike fotelje. To je bila fotelja Džimovog oca koga nije upoznala. Umro je godinu dana pre nego što se ona okliznula na led i upoznala Džima. Bez obzira na to, činilo joj se da ga zna, jer deo njega – njegov duvan i mirisi koje je donosio sa svih delova farme – kao da je i dalje bio u fotelji. Pričalo se da je bio težak čovek i da je rekao Džimu da ne traži ženu dok su on i Džimova majka još na ovom svetu. *Ne mogu dve žene u jednoj kuhinji.* Ali, težak ili ne, mislila je da bi joj se svideo. Uvek se osećala dobrodošlom kada bi sela u fotelju.

„To je bilo samo ae“, rekla je Emer.

„Tako je“, potvrdila je njena mama. „Jaje prve klase, doduše, ali samo jaje.“

Pozabavila se dugmetima Emerinog kaputa i pomogla joj da ga skinе. Osetila je kako se Emer izvija da bi mogla da ga strese sa sebe. Sa njim je s nje spala i sva zabrinutost i uznemirenost. Tenzi je ispustila kaput na pod, na bezbednoj udaljenosti od pepela, pored usnulog Parnela. Ponovo je zagrlila Emer.

„Šećeru“, rekla je. „Kako si mi sad?“

„Fino“, odvrtila je Emer. „Zatvori oči.“

To je bila Emerina igra. Tenzi je zatvorila oči i čekala. Osetila je kako se Emer pomera u njenom krilu, potom Emerine usne na svojoj bradi.

Izgovorila je svoj tekst – morao je da uvek bude isti; to je bilo pravilo.

„Aha, znam taj poljubac.“

Širom je otvorila oči.

„To je Emer!“

Emer je ciknula a Tenzi se spremila da ponovi igru. Ali odjednom, pre nego što je to i shvatila, pozlilo joj je. Čelo joj se oznojilo i pomislila je da će se onesvestiti. Naslonila se na naslon fotelje, nadajući se da će vrtoglavica proći. Zatvorila je oči.

Emer je shvatila da nešto nije u redu. Tenzi je to mogla da oseti po detetovom nemiru. Htela je da otvori oči, da nastavi dan u kojem je uživala. Ali nije mogla. Morala je da spava.

Osetila je šaku, hladnu šaku, na svom čelu.

„O, gospode, grip!“

To je izgovorila Džimova majka.

„Ajde u krevet, Tenzi, ćero!“

„Sad će to da prođe“, rekla je Tenzi.

„Bez rasprave!“ – rekla je Džimova majka. „I, naravno da će proći.“

Tenzi je osetila kako neko podiže Emer iz njenog krila. Čula je protest, jecaj. Otvorila je oči, ali soba je zaplivala, pa ih je ponovo zatvorila, savladana umorom od tog napora. Osetila je snažne šake na svojoj ruci – šake Džimove majke – i pokušala da sopstvenom snagom ustane iz fotelje. Ali bila joj je potrebna pomoć.

Podignuta na noge, stajala je i drhtala. Otvorila je ipak oči i našla snage da pogleda Emer i da joj se osmehne.

„Blago meni“, rekla je. „Baba me vodi u krevet.“

„Mogu s tobom?“

„Babi će biti potrebna tvoja pomoć ovde dole. Je l’ tako, baba?“

„Dabome“, odgovorila je Džimova majka. „Neću moći da maknem bez tebe, Emer.“

Stepenice su bile u kuhinji, uske i strme. Tenzi se popela na prva dva stepenika, pa se okrenula ka Emer i osmehnula. Onda je nastavila.